

مسمومیت ناشی از زنبور گزیدگی

www.ketab.ir

سید رمضان الهایی زاده

کارشناس ارشد حشره‌شناسی پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

سرشناسه: الهایی زاده، سیدرمضان، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور: مسمومیت ناشی از زنبورگزیدگی / سیدرمضان الهایی زاده.
مشخصات نشر: اهواز: پژوهندگان راه دانش، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۴۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵۴۴۵-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زنبورگزیدگی

Bee stings: موضوع:

موضوع: مسمومیت

Poisoning: موضوع:

رده بندی کنگره: RD۹۶/۲

رده بندی دیویی: ۶۱۷/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۴۰۰۵۹

انشارات پژوهندگان راه دانش

ناشر: پژوهندگان راه دانش

شماره نشر: ۱۴۴۹

نام کتاب: مسمومیت ناشی از زنبورگزیدگی

نویسنده: سید رمضان الهایی زاده

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

چاپ: ترنگ

صفحه آرای: پژوهندگان

سایز: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۴۴۵-۳

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

سایت: www.ketab.ir

اینستاگرام: @pajopress

حق چاپ و نشر محفوظ است.

طبق قانون حقوق نویسندگان و مصنفان هرگونه کپی برداری به هر روش پیگرد قانونی دارد.

دفتر اهواز: ۳۲۲۰۲۸۰۲ - ۰۹۱۶۱۱۸۵۱۱۸

دفتر تهران: ۶۶۱۲۰۵۵۴ - ۰۹۱۲۸۸۸۴۹۶۹

فهرست مطالب

۱۱	زنبور عسل در قرآن
۱۳	مقدمه
۱۹	فصل اول: آناتومی و فیزیولوژی و رفتارشناسی زنبور عسل
۲۰	سر زنبور عسل
۲۰	دستگاه تناسلی زنبور عسل
۲۱	غدد عطری زنبور عسل
۲۲	معده زنبور عسل
۲۲	شکم زنبور عسل
۲۳	دستگاه گردش زنبور عسل
۲۴	سینه زنبور عسل
۲۴	قطعات دهانی و خرطوم زنبور عسل
۲۵	فیزیولوژی و آناتومی زنبور عسل
۲۷	چشمان زنبور عسل
۲۹	مغز زنبور عسل
۳۰	دستگاه عصبی زنبور عسل
۳۱	دستگاه تنفس زنبور عسل
۳۱	حس جهت‌یابی زنبور عسل
۳۴	حس شنوایی زنبور عسل
۳۴	حس چشایی زنبور عسل
۳۶	حس بینایی زنبور عسل
۳۸	حس بویایی زنبور عسل
۴۰	حس گرما سنجی در زنبور عسل
۴۲	دستگاه گردش خون
۴۲	رده‌بندی زنبور عسل
۴۳	بیولوژی زنبور عسل نر
۴۴	بیولوژی زنبور عسل کارگر
۴۶	فصل پرورش زنبورها
۴۶	تولیدمثل
۴۷	جفت‌گیری
۴۷	تخم‌گذاری
۴۸	دیدن ملکه

۴۸	فیزیولوژی دستگاه تولید زهر
۴۹	ساختمان تشریحی نیش زنبور عسل
۵۰	رمزگشایی کد ژنتیکی زنبورها
۵۲	ناهنجاری‌های زنبور عسل
۵۳	روش اسرار آمیز زنبورها برای یافتن غذا
۵۵	خلاصه ساختمان مورفولوژیکی بدن زنبور عسل
۵۶	رگ بال‌ها و زاویه‌ایندکس کوبیتال (cubital index)
۵۹	فصل دوم: گونه و نژادهای زنبور عسل
۵۹	راسته بال غشاییان HYMENOPTERA (زنبورها و مورچه‌ها)
۶۱	رد بادی بال غشاییان
۶۳	کلید شناسایی خانواده‌های مهم زیر راسته SYMPHYTA از راسته بال غشاییان
۶۴	کلید شناسایی بالا خانواده‌های زیر راسته APOCRITA از بال غشاییان
۶۶	ایکنوومورها ICHNEUMONOIDEA
۶۷	کالسیدها CHalcidoidea
۷۰	دم پرچی‌ها Euclyptidae
۷۱	گالزها Cynipoidea
۷۱	انگل‌های تخم PROCTOTRUPOIDEA
۷۲	هیپرپرازیت‌ها CERAthRONOIDEA
۷۳	زنبورهای فلزی رنگ BETHYLOIDEA = TRIGONALOIDEA
۷۳	زنبورهای مخملی SCOLIOIDEA
۷۴	مورچه‌ها FORMICOIDEA
۷۵	زنبورهای خرمايي VESPOIDEA
۷۶	زنبورهای شکارچی SPHECOIDEA
۷۷	زنبورهای عسل و گرده‌افشان APOIDEA
۷۹	نژاد زنبور عسل اروپایی (Apis mellifera mellifera)
۸۱	نژاد ایتالیایی (Lingustica Spin Apis Mellifera)
۸۳	نژاد کارنیولان (Apis Mellifera carnica Polman)
۸۴	نژاد قفقازی (Caucasica Apis Mellifera)
۸۶	زنبور عسل هندی (Apis cerena)
۸۷	زنبور عسل کوچک (Apis florea)
۹۰	زنبور عسل بزرگ (Apis dorsata)
۹۱	زنبور عسل ایرانی (Apis mellifera meda)

۹۲	زنبور قرمز یا زنبور خرمایی (<i>Apis koschevinikovi</i>)
۹۹	زنبور حفار (<i>Philanthus triangulum</i>)
۱۰۱	موتیلا (مورچه‌های مخملی)
۱۰۱	زنبورهای سرباز
۱۰۲	زنبورهای پارازیتوئید افیدیوس
۱۰۵	زنبور تریکوگراما
۱۰۷	زنبور پارازیتوئید و مبارزه بیولوژیک علیه آفات گیاهی
۱۰۸	شکل‌شناسی و زیست‌شناسی زنبور تریکوگراما
۱۱۰	تکثیر انبوه زنبورهای تریکوگراما
۱۱۰	زنبورهای پارازیتوئید خانواده Scelionidae
۱۱۱	زنبورها - پارازیتوئید <i>Eurygaster integriceps</i>
۱۱۲	هیپریدها یا دورگه‌های زنبور عسل
۱۱۳	هموزیگوتی آلل‌های جنس (نرهای دیپلوئید)
۱۱۵	زنبور گاوی نسل زنبورهای راسه‌ی را به خطر انداخت
۱۱۷	فصل سوم: بیماری‌ها
۱۱۷	لوک آمریکایی - بیماری
۱۲۹	بیماری لوک اروپایی
۱۳۶	بیماری نوزما (<i>Nosema</i>)
۱۵۲	بیماری کنه واروا
۱۵۷	بیماری کنه آکارین (<i>Treacheal mite</i>)
۱۶۷	بیماری کنه کلارا
۱۶۸	بیماری آمیبی (<i>Amoeba</i>)
۱۶۹	بیماری سپتیمی
۱۷۲	بیماری لارو کیسه‌ای نوزادان (<i>Sac brood</i>)
۱۷۶	بیماری نوزادان گچی (<i>Chalk brood</i>)
۱۸۰	بیماری لارو سنگی (<i>Stone brood</i>)
۱۸۵	بیماری فلج زنبوران بالغ
۱۸۶	انگل میاز در زنبور عسل
۱۸۸	سندروم کاهش جمعیت زنبورهای عسل
۱۹۳	آفات زنبور عسل
۱۹۵	پستانداران
۱۹۶	بید موم خوار چیست؟

۱۹۷	پروانه موم خوار
۲۰۵	فصل چهارم: درختان و زنبور عسل
۲۰۵	گیاهان دارویی مورد علاقه زنبور عسل
۲۰۵	انار و زنبور عسل
۲۰۶	اقاقیا و زنبور عسل
۲۰۷	آفتابگردان و زنبور عسل
۲۰۷	آلبالو و زنبور عسل
۲۰۸	آویشن و زنبور عسل
۲۰۹	بانجیره و زنبور عسل
۲۱۰	باقلا و زنبور عسل
۲۱۰	پونه و زنبور عسل
۲۱۱	پنیرک و زنبور عسل
۲۱۱	پنبه و زنبور عسل
۲۱۲	تمشک قرمز و زنبور عسل
۲۱۲	خردل سفید و زنبور عسل
۲۱۳	ختمی و زنبور عسل
۲۱۳	درخت انگور و زنبور عسل
۲۱۴	درخت خرما و زنبور عسل
۲۱۴	درخت بادام و زنبور عسل
۲۱۵	درخت سیب و زنبور عسل
۲۱۷	درخت نارون و زنبور عسل
۲۱۷	درخت گردو و زنبور عسل
۲۱۸	درخت نمدار و زنبور عسل
۲۱۸	بیدمشک و زنبور عسل
۲۲۰	توت‌فرنگی و زنبور عسل
۲۲۰	توت وحشی و زنبور عسل
۲۲۰	زغال‌اخته و زنبور عسل
۲۲۱	بلوط و زنبور عسل
۲۲۲	رزماری و زنبور عسل
۲۲۲	زعفران و زنبور عسل
۲۲۳	زالزالک و زنبور عسل
۲۲۳	سویا و زنبور عسل

۲۲۴	شاه‌بلوط و زنبور عسل
۲۲۴	شاه‌بلوط هندی
۲۲۵	شاه‌بلوط کارنیا
۲۲۵	شبدر قرمز و زنبور عسل
۲۲۶	شبدر سفید و زنبور عسل
۲۲۶	شقایق سرخ و زنبور عسل
۲۲۷	عشقه و زنبور عسل
۲۲۸	فراموشم مکن و زنبور عسل
۲۲۸	غربلیک و زنبور عسل
۲۲۹	کلزا و زنبور عسل
۲۳۰	گرز و زنبور عسل
۲۳۱	گزنه سفید و زنبور عسل
۲۳۱	گشنیز و زنبور عسل
۲۳۲	گل انگشتانه و زنبور عسل
۲۳۲	گل قاصد و زنبور عسل
۲۳۳	گللابی و زنبور عسل
۲۳۴	گلپر و زنبور عسل
۲۳۴	گوجه وحشی و زنبور عسل
۲۳۵	گون و زنبور عسل
۲۳۶	نعناع فلفلی و زنبور عسل
۲۳۶	لیمو و زنبور عسل
۲۳۶	مریم نخودی و زنبور عسل
۲۳۷	مریم گلی و زنبور عسل
۲۳۹	فصل پنجم: زنبور گزیدگی
۲۳۹	زنبور گزیدگی
۲۴۱	چگونگی ایجاد حساسیت به نیش زنبور
۲۴۲	علائم زنبور گزیدگی
۲۴۳	درمان زنبور گزیدگی
۲۴۵	درمان به روش حساسیت‌زدایی
۲۴۶	پیشگیری از گزش حشرات
۲۴۷	دارویی برای تسکین نیش زنبور، گزیدگی حشرات و جوش‌های ریز
۲۴۸	چه موقع باید به دنبال مراقبت‌های پزشکی بود

۲۵۱	درمان بیماری‌ها با نیش زنبور
۲۵۳	خصوصیات نیش زنبور
۲۵۳	چگونگی روش زنبور درمانی
۲۵۵	زنبور گزیدگی در گربه
۲۵۶	زهر زنبور عسل
۲۵۷	فیزیولوژی دستگاه تولید زهر
۲۵۹	ترکیبات زهر زنبور عسل
۲۵۹	خصوصیات فیزیکی و شیمیایی زهر زنبور عسل
۲۶۳	اثر زهر زنبور عسل بر بدن انسان در مقابل زهر زنبور عسل
۲۶۴	اثر درمانی زهر زنبور عسل در بیماری‌های رماتیسمی
۲۶۶	اثر زهر زنبور در درمان بیماری MS
۲۶۷	زهر در زنبورهای پارازیتوئید
۲۶۷	زهر و راه‌های زندگی در پارازیتوئیدها
۲۶۸	خصوصیات بیولوژیکی و شیمیایی در زهر زنبورهای اندوپارازیتوئید
۲۶۸	پروتئین‌های زهر در زنبورهای پارازیتوئید
۲۶۹	انواع پروتئین‌های زهری در زنبورهای اندوپارازیتوئید
۲۷۲	زهر و واکنش ایمنی سلولی
۲۷۲	زهر و واکنش ایمنی هیومرال
۲۷۲	مسمومیت‌ها و نحوه برخورد با آن‌ها
۲۷۳	مسمومیت‌های گوارشی
۲۷۸	مسمومیت گوارش میکروبی
۲۷۹	مسمومیت‌های تنفسی
۲۸۰	مسمومیت‌های تماسی
۲۸۱	مسمومیت‌های تزریقی
۲۸۳	درمان بیماری‌های کلیوی با عسل
۲۸۷	فصل ششم: ملکه و زنبورداری
۲۸۷	تولیدمثل و تشکیلات کندوی زنبور عسل
۲۸۷	اعضای کندو
۲۸۹	ملکه
۲۹۸	زنبوران مزرعه
۲۹۸	انواع پرواز زنبوران کارگر
۲۹۹	استفاده از خورشید به عنوان یک قطب‌نما

۲۹۹	تاریخچه پرورش ملکه در ایران
۳۰۰	تاریخچه پرورش ملکه در جهان
۳۰۱	طبقه‌بندی ملکه‌های زنبور عسل
۳۰۲	ملکه باکره
۳۰۵	ملکه جوان یا پیر
۳۰۶	ملکه زنبور عسل
۳۰۷	دو پیوندی در پرورش ملکه زنبور عسل
۳۰۷	تغذیه تحریکی ملکه زنبور عسل
۳۰۹	تغذیه زنبور عسل
۳۰۹	منابع غذایی زنبور عسل
۳۱۰	تغذیه مصنوعی زنبور عسل
۳۱۰	انواع تغذیه جمعیت‌ها، زنبور عسل
۳۱۶	اختلاف بین ملکه نارگر زنبور عسل
۳۱۶	ارسال ملکه
۳۱۷	میزان تخم‌گذاری ملکه و نحو آن
۳۱۸	مراقبت و نگهداری ملکه زنبور عسل
۳۱۸	اهمیت پرورش ملکه زنبور عسل
۳۲۰	پرورش ملکه به روش هاپکینز
۳۲۰	ایجاد شرایط مناسب برای تولید ملکه
۳۲۱	جفت‌گیری ملکه
۳۲۲	ناهنجاری‌های ملکه
۳۲۳	آزاد کننده تدریجی فرمون ملکه
۳۲۳	وسایل لازم برای ارسال و معرفی ملکه
۳۲۴	پرورش زنبور عسل
۳۲۸	بره موم
۳۳۴	زنبورستان
۳۴۱	منابع و مآخذ
۳۴۱	الف: منابع فارسی
۳۴۲	ب: منابع غیرفارسی

مقدمه

بیشترین گونه جانوری دنیا حشرات هستند و به همین ترتیب تعداد حشراتی که انسان را می‌گزیند، محدوده نیست. از جمله مهم‌ترین این حشرات می‌توان از زنبور عسل، زنبور قرمز، زنبور درشت، درچه آتشین، عنکبوت و عقرب نام برد. برخلاف مارگزیدگی در گزش حشرات محل گزش تنها یک نقطه می‌باشد. زنبورها مهم‌ترین گروه جانوران زهرآگین و قابل توجه از نظر پزشکی هستند.

در حال حاضر در ایالات متحده و اروپا زنبور گزیدگی مهم‌ترین علت مرگ ناشی از گزش جانوران زهرآگین محسوب می‌شود. اصولاً زنبورها با اهداف دفاعی و به منظور دفع مهاجمان از زهر خود استفاده می‌کنند.

گزش زنبورها مخصوصاً زنبورهای وحشی، بدن توهمه به ظاهر آن، می‌تواند خطر جدی برای فرد ایجاد کنند. زنبور گزیدگی ممکن است اثر نیش انواع زنبور مانند زنبور عسل و زنبور سرخ بروز نماید.

زنبور عسل یکی از حشرات مفید برای انسان است که متعلق به راسته بال‌غشاییان می‌باشد. زنبور عسل خیلی پیش از انسان در روی زمین به وجود آمده و زنده گشته است. زنبور عسل حدود ۱۵۰ میلیون سال قبل وجود داشته و مشغول زاد و ولد بوده است. متنها با این تفاوت که در آن فاقد یک زندگی اجتماعی بوده و مثل خیلی از زنبورهای عسل محلی امروزی، زندگی انفرادی داشته و هر زنبور لانه مخصوص به خود را داشته و در آن زندگی می‌کرده است. کندو محلی است که زنبورها در آن تولد یافته، کار کرده، خواهران و برادران خود را پرورش داده و مواد غذایی لازم را در آن انبار و ذخیره می‌کنند. زنبور عسل دارای نژادهای مختلف است و ساختمان بدنی پیچیده‌ای دارند.